Dış ticaret açığı Mart ayında 4.9 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Geçtiğimiz hafta yurtiçi piyasalarda Mart ayı dış ticaret verileri takip edildi. Dış ticaret açığı aylık bazda ithalatta yaşanan artışın etkisiyle yükselse de yıllık bazda gerilemesini sürdürdü. Mart ayında yıllıklandırılmış dış ticaret açığı ise, ihracatın iyileşmesini sürdürmesinin yanı sıra baz etkisiyle petrol fiyatlarında yaşanan düşüş kaynaklı enerji maliyetlerindeki gerilemenin katkısıyla daralmaya devam etti. Bu haftaki raporumuzda dış ticaret gelişmelerini yakından ele alacağız.

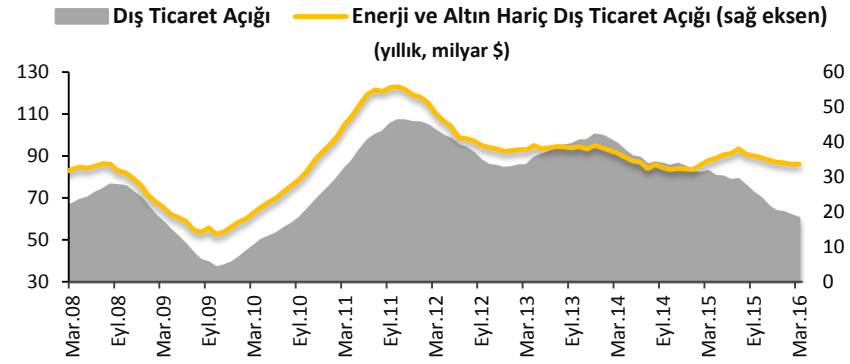

Kaynak: TÜİK

Mart ayında dış ticaret açığı 2015 yılının aynı dönemine göre %20.3 azalışla 4.9 milyar dolar olarak açıklandı. Bir önceki yılın Mart ayında 82.5 milyar dolar olan yıllık dış ticaret açığı ise 2016 yılı Mart ayında 60.1 milyar dolar seviyesine gerilemiş oldu. Enerji ve altın hariç dış ticaret açığı, geçen aya göre artış göstererek 3.7 milyar dolar seviyesinde açıklandı. Böylece 2015 yılı Temmuz ayından sonra görülen en yüksek seviyede gerçekleşmiş oldu. Aylık bazdaki yükselişe rağmen enerji ve altın hariç dış ticaret açığı Mart ayında yıllık bazda %0.2 daraldı. Yıllık enerji ve altın hariç dış ticaret açığının ise geçen yıla göre %3 azalışla 33.6 milyar dolar seviyesinde açıklandığı ve 2015 yılı Nisan ayından bu yana ilk defa daraldığı görülüyor. Dış ticaret açığındaki artışta ihracatta sınırlı bir toparlanma yaşanmasına rağmen ithalatta aylık bazda görülen artış belirleyici oldu. Ayrıca Mart ayında Euro Bölgesi'ne yapılan ihracatın parite (EUR/USD) etkisinden arındırıldığında daha az gerçekleşmiş olduğunun görülmesi, Bölge'ye yapılan ihracatta paritedeki yükselişin olumlu etki yarattığına işaret ediyor. Bir başka ifade ile Mart ayında paritede böyle bir yükseliş yaşanmasıydı ihracatın yıllık artış hızı daha düşük olacaktı.

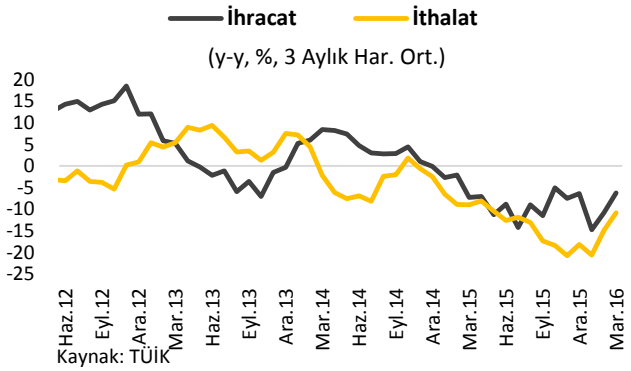

Kaynak: TÜİK

Dış ticaret istatistiklerinin ayrıntılarına bakıldığında, ihracatın Mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %2.3 artarak 12.8 milyar dolar seviyesinde gerçekleştiğini görüyoruz. Geçtiğimiz ay 2015 yılı Ekim ayından bu yana ilk kez yıllık bazda artış yaşayan ihracat yükselişini Mart ayında da sürdürdü. İhracatta yaşanan artışa önemli ticaret ortaklarımızdan biri olan Avrupa Birliği (AB)'ne yapılan ihracatta yaşanan yükseliş katkı sağladı. AB'nin ihracattaki payı geçen senenin Mart ayında %42.6 iken, 2016 Mart 'ında %49.1 oldu. TCMB son PPK notunda,Avrupa Birliği ülkelerinin talebindeki artışın ihracat üzerindeki olumlu etkisinin güçlenerek devam ettiği dile getirmişti. Mart ayında AB'ye yapılan ihracatın artış göstermesi TCMB'nin PPK notlarında dile getirdiği beklentisinin gerçekleşmekte olduğuna işaret ediyor. İthalat, Mart ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %5.2 azalarak 17.8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. İthalatın yıllık bazda gerilemesini sürdürmesine rağmen düşüş hızının yavaşladığını görüyoruz. Bu durumda, enerji ve altın ticareti gelişmelerinden ziyade en çok ithalat yapılan fasıllarda geçtiğimiz aya göre yaşanan artışın etkili olduğunu düşünüyoruz.

VakıfBank Ekonomik Araştırmalar Müdürlüğü | İstanbul

Ekonomik Sınıflandırmaya Göre İthalat
(y-y, %, 3 Aylık Har. Ort.)

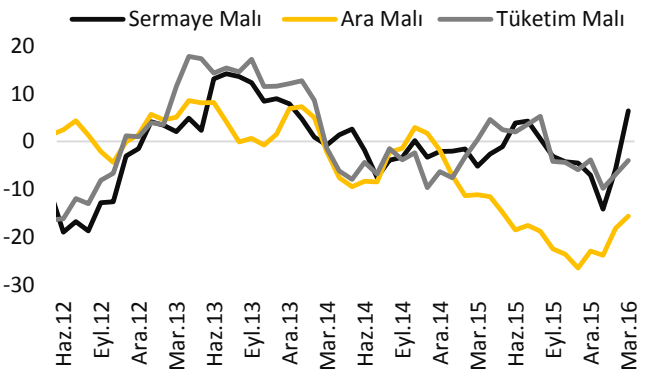

Kaynak: TÜİK

Ekonomik aktiviteye ilişkin öncül niteliğinde olan ithalatın alt kalemlerindeki gelişime bakıldığında Mart ayında ara malı ithalatındaki gerileme devam ederken, sermaye malı malı ithalatında yıllık bazda artış sürdüğü görülüyor. Tüketim malı ithalatında ise geçen ayın aksine yıllık bazda azalış yaşandı. Sermaye malı ithalatında geçtiğimiz ay olduğu gibi bu ayda da yıllık bazda artış yaşanmasına rağmen ara malı ithalatında yıllık bazda düşüş eğiliminin devam ediyor olması olumsuz bir gelişme karşımıza çıksa da söz konusu malların momentumunun artıyor olması ekonomik aktivitede toparlanma sinyali veriyor.

Ocak-Mart Dönemi

Milyar dolar	2015	2016	Değişim (y-y, %)
İhracat	37.06	34.7	-6.2
İthalat	52.3	46.8	-10.6
Dış Ticaret Açığı	-15.3	-12.0	-21.1
Karşılama Oranı (%)	70.8	74.3	--

Kaynak: TÜİK

Yılın ilk çeyreği itibarıyla ticaret gelişimine bakıldığında, ihracatın geçen yılın aynı dönemine göre %6, ithalatın ise %11 gerilediği görülüyor. Aynı dönemde dış ticaret açığı ise, geçen yıla göre %21.1 gerileyerek 12 milyar dolar olurken ihracatın ithalatı karşılama oranı %74.3 seviyesine yükseldi. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış seriye göre bakıldığında ise, Mart ayında ihracatın bir önceki aya göre %3.5, ithalatın %0.6 azalış yaşadığı görülüyor. Böylelikle arındırılmamış verilere göre Mart ayında 4.9 milyar dolar gerçekleşen dış ticaret açığı arındırılmış seriye göre ise 4.3 milyar dolar oldu.

Sonuç olarak, 2015 yılı Mart ayında 6.2 milyar dolar olan dış ticaret açığı 2016 yılı Mart ayında 4.9 milyar dolara geriledi. Geçen yılın aynı döneminde 82.5 milyar dolar olan yıllık dış ticaret açığı ise 60.1 milyar dolara gerilemiş oldu. Mart ayında yıllıklandırılmış dış ticaret açığında yaşanan gerilemede ihracatın iyileşmesini sürdürmesinin yanı sıra baz etkisiyle petrol fiyatlarında yaşanan düşüş kaynaklı enerji maliyetlerindeki gerilemenin devam etmesi sebebiyle ithalatın yıllık bazdaki azalış seyrini koruması belirleyici oldu. Mart ayında AB'ye yapılan ihracatta yıllık bazdaki artış yaşanması ve AB'nin ihracattaki payının geçen senenin Mart ayında %42.6 iken, 2016 Mart 'ında %49.1'e yükselmesi olumlu bir gelişme oldu. Ancak Mart ayında Euro Bölgesi'ne yapılan ihracatın parite (EUR/USD) etkisinden arındırıldığında daha az gerçekleşmiş olduğunun görülmesi, paritedeki yükselişin olumlu etki yarattığına işaret ediyor. Öte yandan, hem petrol gelirlerinindeki azalıştan kaynaklı hem de jeopolitik gelişmeler sebebiyle Rusya ve Ortadoğu'ya yapılan ihracat diğer aylarda olduğu gibi bu ay da gerilemeye devam etti. Son dönemde petrol fiyatlarının 40 dolar seviyelerinde dengelenmesinin etkisiyle Rusya hariç petrol üretici ülkelere yaptığımız ihracatın istikrar kazanması bekleniyor. Bununla birlikte önümüzdeki aylarda paritedeki yükselişin devam etmesi halinde, AB'nin ihracatımızdaki payı artmaya devam edebilir. Ancak ilk çeyrek büyümesinin beklentileri karşılamasına rağmen ikinci çeyrek öncül büyüme verilerinin olumsuz bir tablo çizmesi Euro Bölgesi'nin büyümesinin ikinci çeyrekte daha zayıf bir performans sergileyebileceği sinyalini veriyor. Böyle bir durumun gerçekleşmesi halinde, paritedeki yükselişin ihracatta yaratması beklenilen olumlu etki sınırlanabilir. Ayrıca TL'nin euro karşısında değer kazanmasının etkisiyle önümüzdeki dönemde söz konusu ülkelere yapılan ihracatın yavaşlama ihtimali de bulunmakta. Petrol fiyatlarındaki düşüşün baz etkisiyle dış ticaret açığındaki daralmaya yaptığı pozitif katkının, petrol fiyatlarının 40 dolar/varil seviyelerinde istikrar kazanması nedeniyle önümüzdeki dönemde ortadan kalkabileceğini düşünüyoruz. Bununla birlikte iç talepte geçtiğimiz yılın son çeyreğinde yaşanan canlanmanın devam etmesi ve döviz kurlarında sert dalgalanmaların yaşanmaması halinde, dış ticaret açığında yaz ayları itibarıyla artış görülebilir. Ayrıca Rusya ile yaşanan jeopolitik gelişmeler sebebiyle Türkiye'nin Rusya'ya ihraç ettiği bazı ürünlere ambargo uygulaması dış ticaret açığı üzerinde artış baskısı yaratmaya devam edebilir.

Haftalık Veri Takvimi (2 Mayıs– 6 Mayıs 2016)				
Tarih	**Ülke**	**Açıklanacak Veri**	**Önceki**	**Beklenti**
02.05.2016	**Türkiye**	İmalat PMI (Nisan)	49.2	--
	ABD	İmalat PMI (Nisan)	50.8	51.0
		ISM İmalat Endeksi (Nisan)	51.8	51.5
	Euro Bölgesi	İmalat PMI (Nisan)	51.5	51.5
	Almanya	İmalat PMI (Nisan)	51.9	51.9
	Fransa	İmalat PMI (Nisan)	48.3	--
	İtalya	İmalat PMI (Nisan)	53.5	--
		Bütçe Dengesi (Nisan)	-20.9 Milyar Euro	--
	Japonya	İmalat PMI (Nisan)	48.0	--
03.05.2016	**Türkiye**	TÜFE (Nisan, a-a)	-%0.04	%1.05
		ÜFE (Nisan, a-a)	%0.40	--
	ABD	ISM New York (Nisan)	50.4	--
	Euro Bölgesi	ÜFE (Mart, y-y)	-%4.2	-%4.6
	İngiltere	İmalat PMI (Nisan)	51.0	51.2
04.05.2016	**Türkiye**	Reel Efektif Döviz Kuru (Nisan)	100.53	--
	ABD	ADP Özel İstihdam (Nisan)	200 Bin Kişi	198 Bin Kişi
		Dış Ticaret Dengesi (Mart)	-47.1 Milyar Dolar	-46.0 Milyar Dolar
		Hizmet PMI (Nisan)	52.1	52.4
		ISM Hizmetler Endeksi (Nisan)	54.5	54.8
		Fabrika Siparişleri (Mart)	-%1.7	%0.7
		Dayanıklı Mal Siparişleri (Mart)	%0.8	--
	Euro Bölgesi	Hizmet PMI (Nisan)	53.2	53.2
		Perakende Satışlar (Mart, a-a)	%0.2	%0.0
	Almanya	Hizmet PMI (Nisan)	54.6	54.6
	Fransa	Hizmet PMI (Nisan)	50.8	--
		Dış Ticaret Dengesi (Mart)	-5177 Milyon Euro	--
		Cari İşlemler Dengesi (Mart)	-3.9 Milyar Euro	--
	İtalya	Hizmet PMI (Nisan)	51.2	--
05.05.2016	**ABD**	Haftalık İşsizlik Maaşı Başvuruları	257 Bin Kişi	--
	İngiltere	Hizmet PMI (Nisan)	53.7	53.5
06.05.2016	**ABD**	Tarımdışı İstihdam (Nisan)	215 Bin Kişi	200 Bin Kişi
		İşsizlik Oranı (Nisan)	%5.0	%5.0
	Japonya	Hizmet PMI (Nisan)	50.0	--

TÜRKİYE

Türkiye Büyüme Oranı

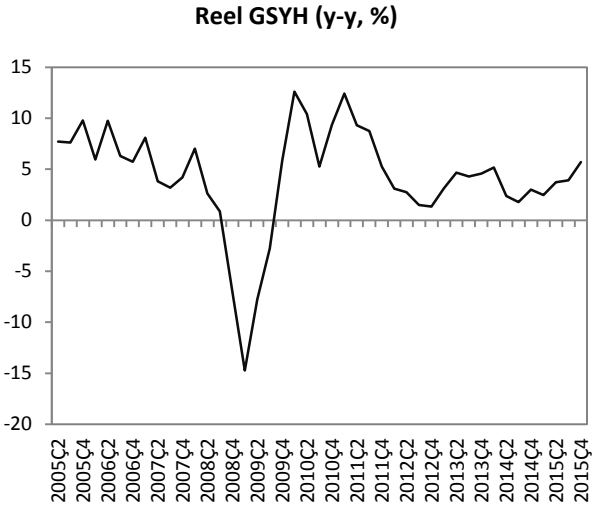

Kaynak:TÜİK

Sektörel Büyüme Hızları (y-y, %)

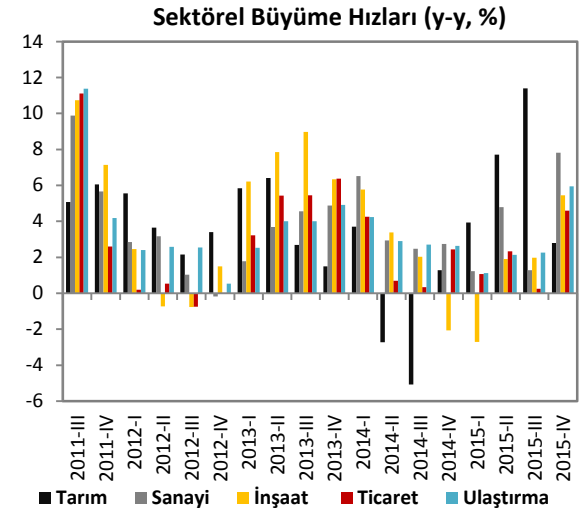

Kaynak:TÜİK

Harcama Bileşenlerinin Büyüme Hızları (y-y, %)

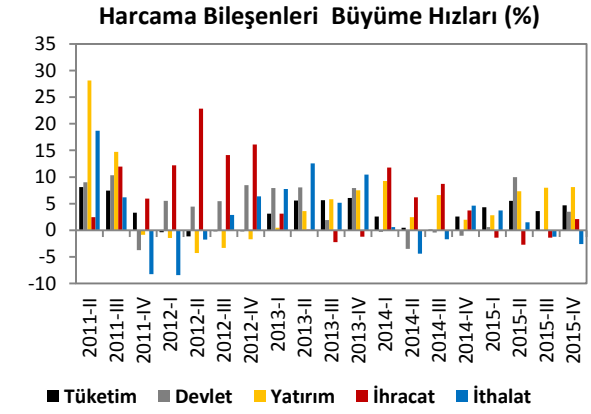

Kaynak: TÜİK

Sanayi Üretim Endeksi

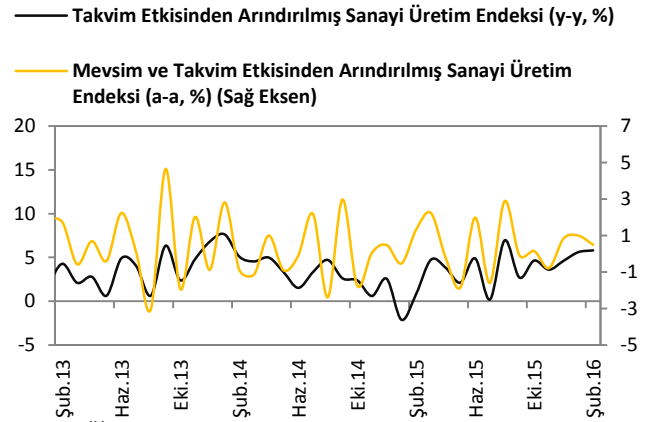

Kaynak: TÜİK

Toplam Otomobil Üretimi

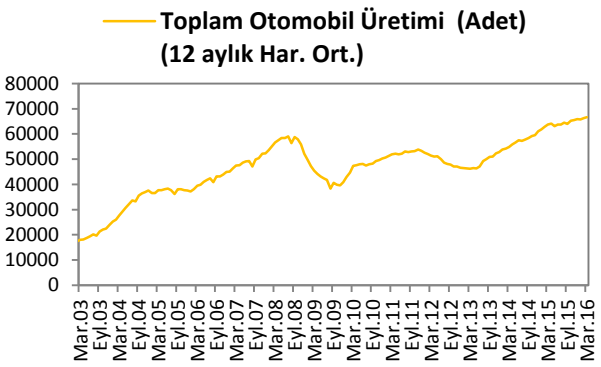

Kaynak: OSD, VakıfBank

Sanayi Ciro Endeksi

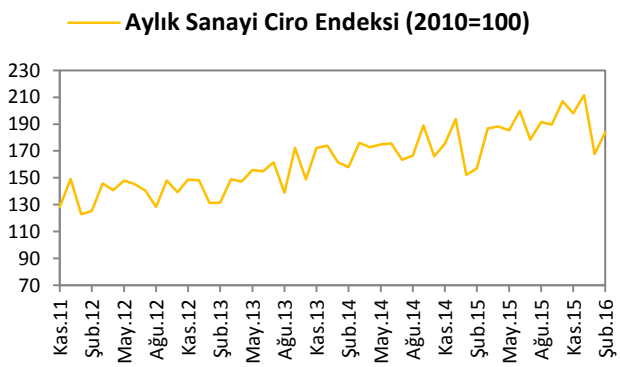

Kaynak:TÜİK

Beyaz Eşya Üretimi

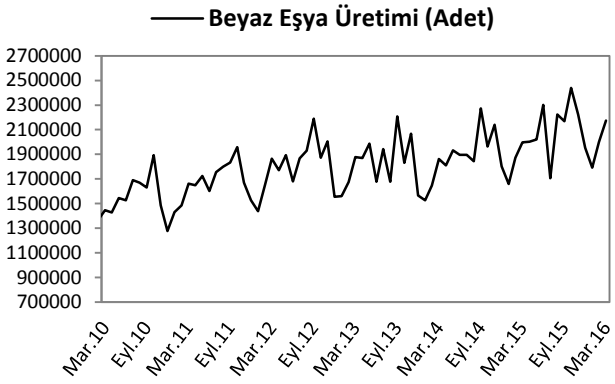

Kaynak:Hazine Müsteşarlığı

Kapasite Kullanım Oranı

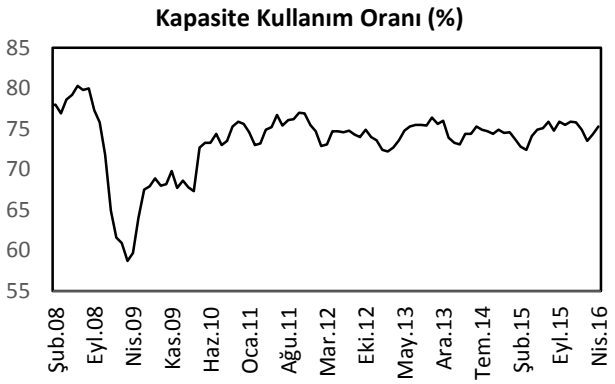

Kaynak:TCMB

PMI Endeksi

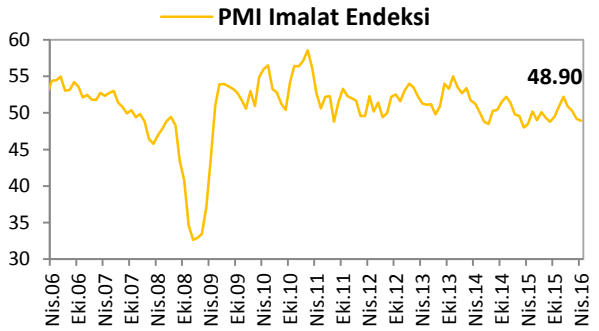

Kaynak:Reuters

ENFLASYON GÖSTERGELERİ

TÜFE ve Çekirdek Enflasyon

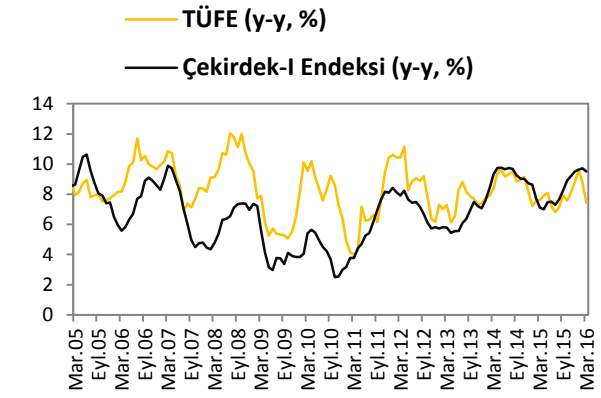

Kaynak: TCMB

ÜFE

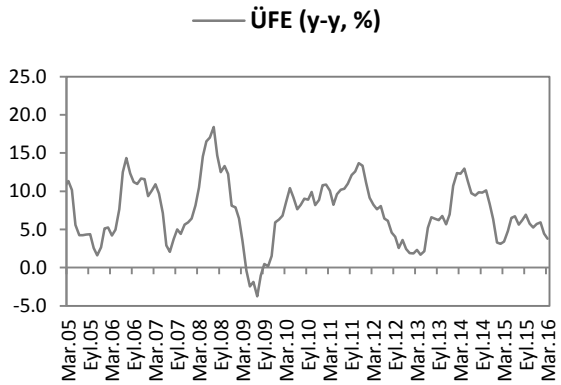

Kaynak: TCMB

Dünya Gıda ve Emtia Fiyat Endeksi

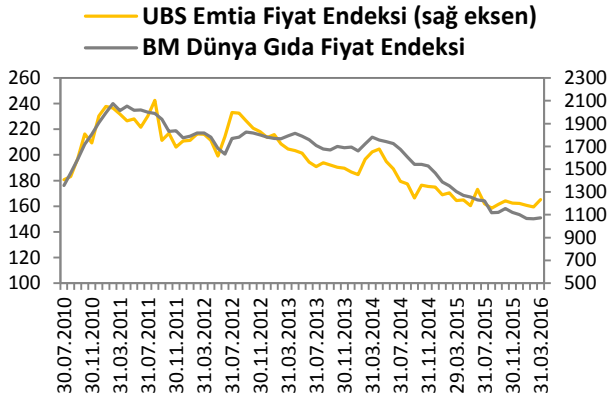

Kaynak: Bloomberg

Gıda ve Enerji Enflasyonu (y-y, %)

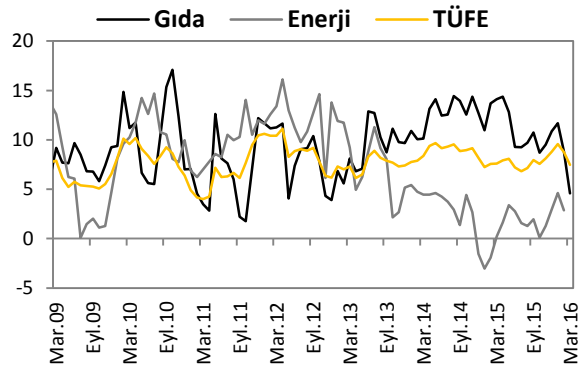

Kaynak: TCMB

Enflasyon Beklentileri

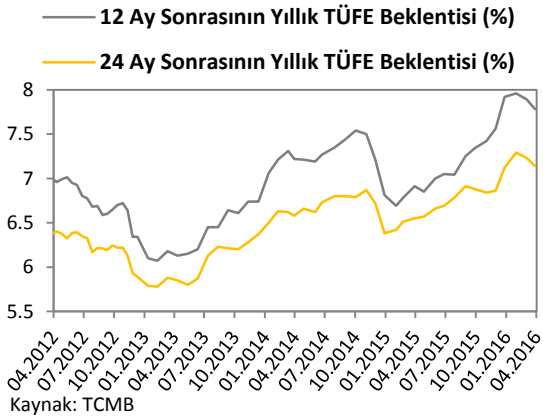

Kaynak: TCMB

Reel Efektif Döviz Kuru

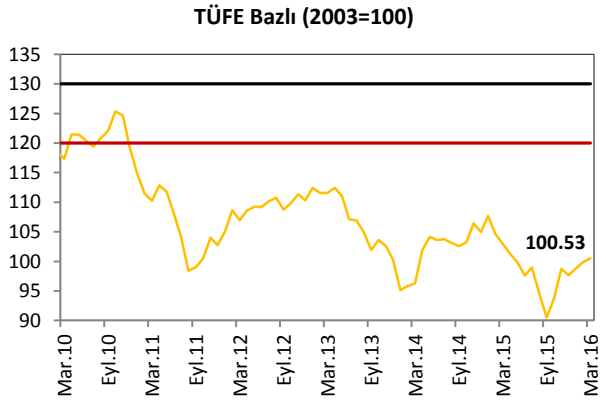

Kaynak: TCMB

İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşsizlik Oranı

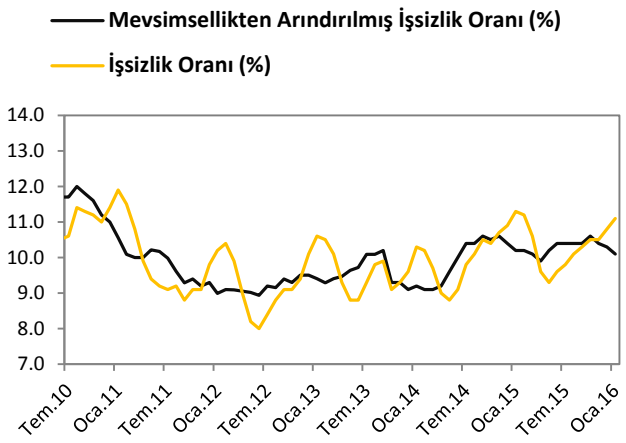

Kaynak: TÜİK

İşgücüne Katılım Oranı

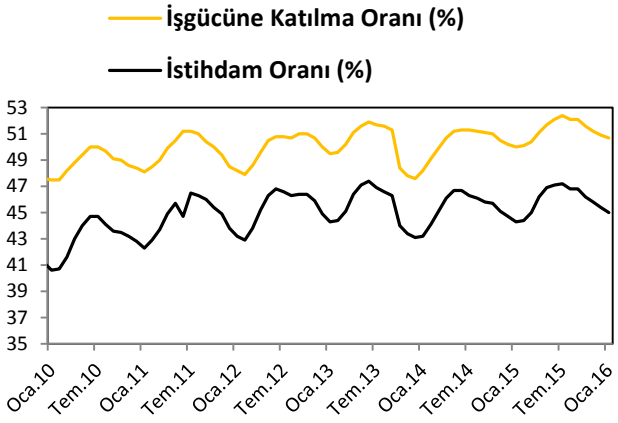

Kaynak: TÜİK

Kurulan-Kapanan Şirket Sayısı

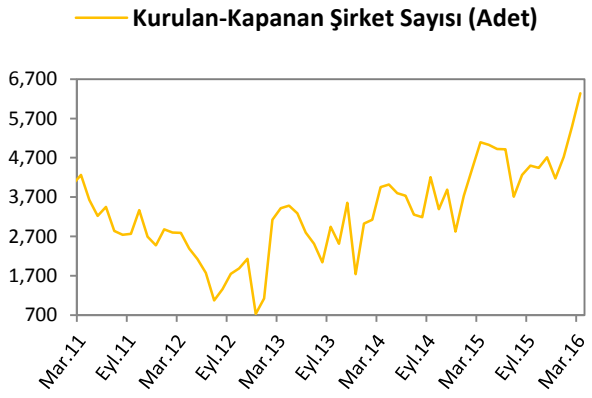

Kaynak: TOBB

DIŞ TİCARET GÖSTERGELERİ

İthalat-İhracat

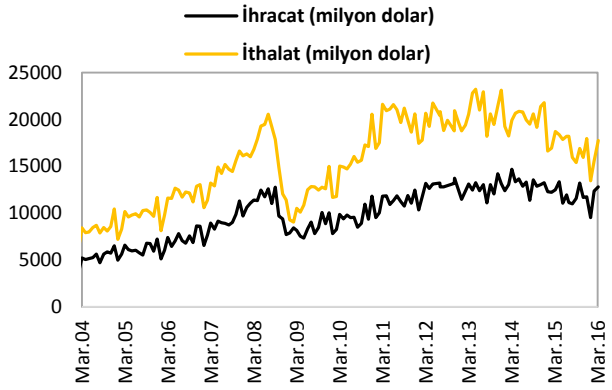

Kaynak: TCMB

Dış Ticaret Dengesi

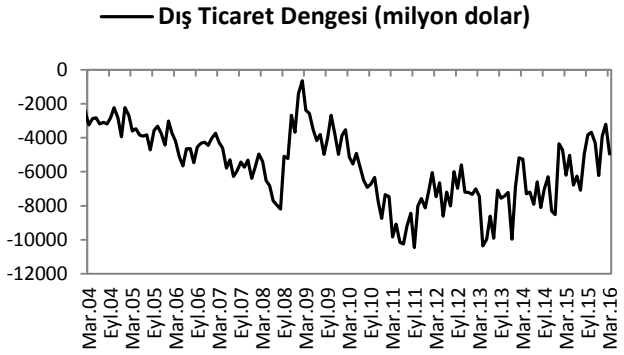

Kaynak: TCMB

Cari İşlemler Dengesi

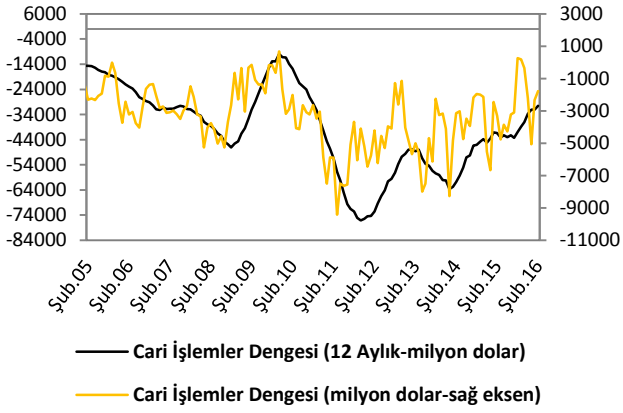

Kaynak: TCMB

Sermaye ve Finans Hesabı

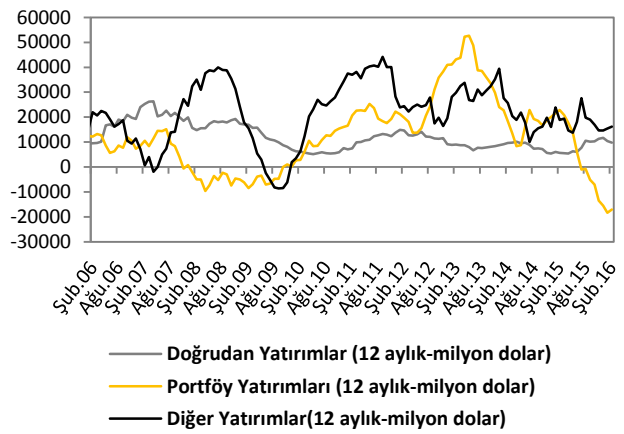

Kaynak: TCMB

TÜKETİM GÖSTERGELERİ

Tüketici Güveni ve Reel Kesim Güveni

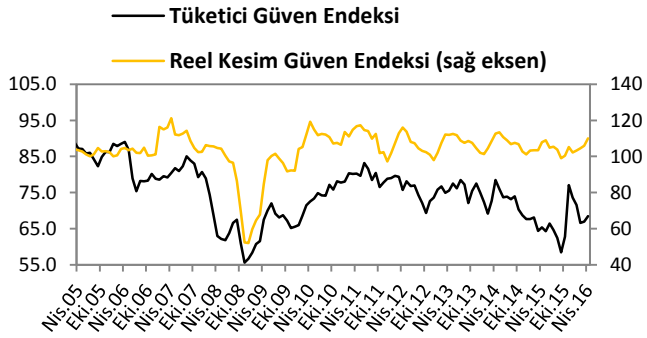

Kaynak: TCMB

KAMU MALİYESİ GÖSTERGELERİ

Bütçe Dengesi

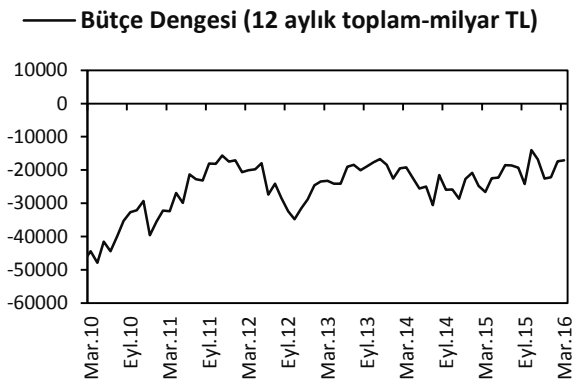

Kaynak: TCMB

Faiz Dışı Denge

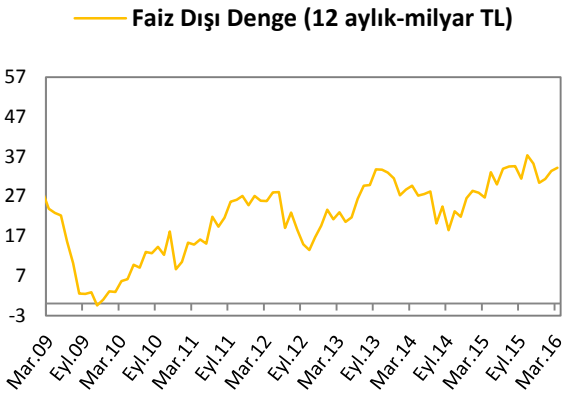

Kaynak:TCMB

İç ve Dış Borç Stoku

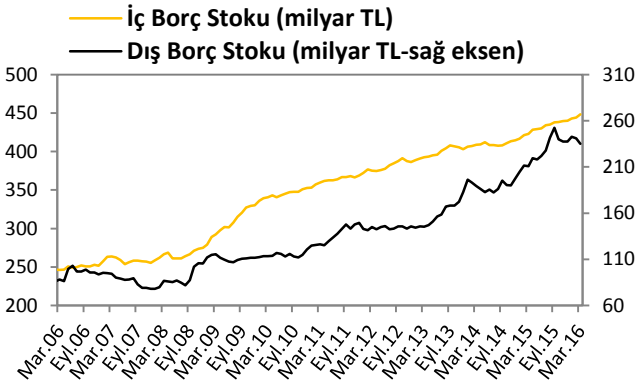

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Türkiye'nin Net Dış Borç Stoku

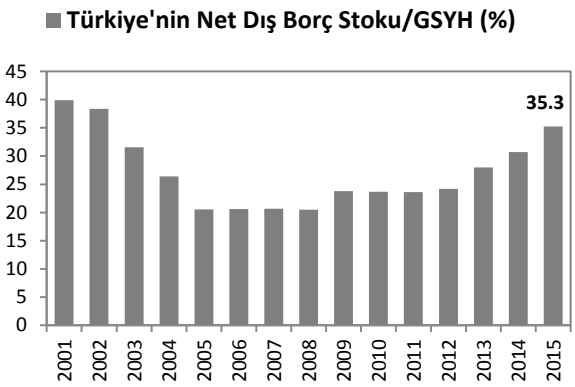

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

LİKİDİTE GÖSTERGELERİ

TCMB Faiz Oranı

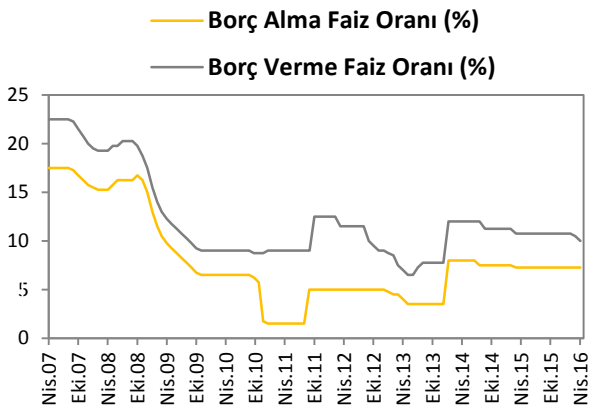

Kaynak:TCMB

Reel ve Nominal Faiz

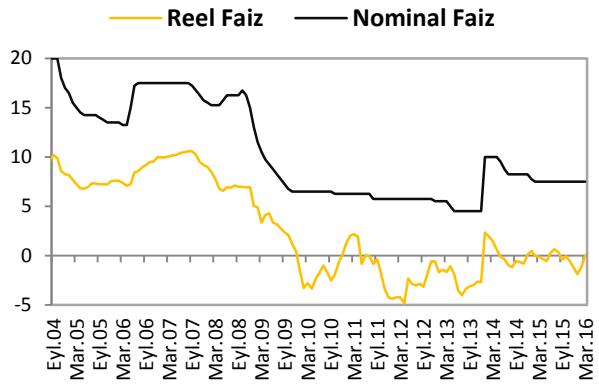

Kaynak:TCMB, VakıfBank

Dünya Piyasalarında Son Açıklanan Ekonomik Göstergeler

	Reel Büyüme (y-y,%)	Enflasyon (y-y,%)	Cari Denge/GSYH (%)*	Merkez Bankası Faiz Oranı (%)	Tüketici Güven Endeksi
ABD	1.9	0.9	-2.70	0.5	94.2
Euro Bölgesi	1.6	-0.2	3.20	0.00	-9.30
Almanya	1.3	-0.30	7.30**	0.00	94
Fransa	1.30	-0.10	-0.13	0.00	-18.50
İtalya	1.11	-0.30	2.13	0.00	114.20
Macaristan	3.20	-0.20	2.26**	1.05	-21.10
Portekiz	1.30	0.50	0.45	0.00	-12.10
İspanya	3.40	-1.10	0.98**	0.00	-4.30
Yunanistan	-0.80	-0.70	-0.00	0.00	-73.70
İngiltere	2.10	0.50	-4.33	0.50	-3.00
Japonya	0.70	-0.10	3.33	0.10	41.70
Çin	6.70	2.30	2.67	4.35	104.40
Rusya	-3.80	7.30	2.93**	14.00	--
Hindistan	5.30	5.51	-1.25	6.00	--
Brezilya	-5.89	9.39	-4.31**	14.25	97.50
G.Afrika	0.60	6.30	-5.44**	7.00	-8.90
Türkiye	5.71	7.46	-4.40	7.50	68.46

Kaynak: Bloomberg. *: Cari denge verileri IMF'den alınmaktadır ve 2015 yılı verileridir. ** 2014 verileri.

Türkiye Makro Ekonomik Görünüm

	2014	2015	En Son Yayımlanan		2016 Yılsonu Beklentimiz
Reel Ekonomi					
GSYH (Cari Fiyatlarla, Milyon TL)	1 748 167	1 953 561	507 025	(2015 4Ç)	--
GSYH Büyüme Oranı (Sabit Fiyatlarla, y-y, %)	3.0	4.0	5.7	(2015 4Ç)	4.0
Sanayi Üretim Endeksi (y-y, %)(takvim etk.arnd)	2.6	4.6	5.8	(Şubat 2016)	--
Kapasite Kullanım Oranı (%)	74.6	75.8	74.3	(Mart 2016)	--
İşsizlik Oranı (%)	9.9	10.3	11.1	(Ocak 2016)	10.50
Fiyat Gelişmeleri					
TÜFE (y-y, %)	8.17	8.81	7.46	(Mart 2016)	7.50
ÜFE (y-y, %)	6.36	5.71	3.80	(Mart 2016)	--
Parasal Göstergeler (Milyon TL)					
M1	251,991	312,309	318,953	(22.04.2016)	--
M2	1,018,546	1,206,005	1,232,875	(22.04.2016)	--
M3	1,063,151	1,249,183	1,277,832	(22.04.2016)	--
Emisyon	77,420	94,464	96,414	(22.04.2016)	--
TCMB Brüt Döviz Rezervleri (Milyon $)	106,314	95,703	95,481	(22.04.2016)	--
Faiz Oranları					
TCMB O/N (Borç Alma)	7.50	7.25	7.25	(29.04.2016)	--
TRLIBOR O/N	11.25	11.28	10.50	(29.04.2016)	--
Ödemeler Dengesi (Milyon $)					
Cari İşlemler Dengesi	-43,552	-32,141	-1,785	(Şubat 2016)	-30,500
İthalat	242,177	207,207	17,757	(Mart 2016)	--
İhracat	157,610	143,850	12,811	(Mart 2016)	--
Dış Ticaret Dengesi	-84,567	-63,356	-4.946	(Mart 2016)	-52,000
Borç Stoku Göstergeleri (Milyar TL)					
Merkezi Yön. İç Borç Stoku	414.6	440.1	448.2	(Mart 2016)	--
Merkezi Yön. Dış Borç Stoku	197.5	237.5	235.2	(Mart 2016)	--
Kamu Net Borç Stoku	187.1	161.0	161.0	(2015)	--
Kamu Ekonomisi (Milyar TL)					
	2014 Mart	2015 Mart			
Bütçe Gelirleri	31.97	33.57	40.27	(Mart 2016)	--
Bütçe Giderleri	37.06	39.76	46.83	(Mart 2016)	--
Bütçe Dengesi	-5.09	-6.84	-6.57	(Mart 2016)	--
Faiz Dışı Denge	0.54	-0.65	0.16	(Mart 2016)	--

Cem Eroğlu	**Müdür**	**cem.eroglu@vakifbank.com.tr**	**0212-398 18 98**
Fatma Özlem Kanbur	**Uzman**	**fatmaozlem.kanbur@vakifbank.com.tr**	**0212-398 18 91**
Bilge Pekçağlayan	**Uzman**	**bilge.pekcaglayan@vakifbank.com.tr**	**0212-398 19 02**
Elif Engin	**Uzman**	**elif.engin@vakifbank.com.tr**	**0212-398 18 92**
Sinem Ulusoy	**Uzman Yardımcısı**	**sinem.ulusoy@vakifbank.com.tr**	**0212-398 19 05**
Ezgi Şiir Kıbrıs	**Uzman Yardımcısı**	**ezgisiir.kibris@vakifbank.com.tr**	**0212-398 19 03**

Bu rapor Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan sağlanan bilgiler kullanılarak hazırlanmıştır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu bilgi ve verilerin doğruluğu hakkında herhangi bir garanti vermemekte ve bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan dolayı sorumluluk kabul etmemektedir. Bu rapor sadece bilgi vermek amacıyla hazırlanmış olup, hiçbir konuda yatırım önerisi olarak yorumlanmamalıdır. Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O. bu raporda yer alan bilgilerde daha önceden bilgilendirme yapmaksızın kısmen veya tamamen değişiklik yapma hakkına sahiptir.